

Nro. 10.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Augustusnak 4-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

Felséges Nádor Ispányunk, a' *Jósef* Királyi Fő Hertzeg nevét viselő magyar huszar regementnél ezek a' katona elő menetelek tétettek: Fő Strázsamester *Hertelendy* Úr Obristlajtnantságra; Kapitány *Radványi* Úr első; Kapitány *Dobay* Úr második; Kapitány *B. Splényi* Úr harmadik Májorságra emeltettek, Nemes Hazánk és Felséges Királyunk mellet tett hasznos szolgálatjaikért.

Tekintetes *Székesfejér* Vármegye két deputatust, úgymint: Titt. *Marich Tamás* Kir. Tanácsos's első All Ispán Urat, és Méltos. Gróf *Schmidegh Tamás* Ő Nagyságát küldött ide, a' kik által Fels.

Urunknak és Asszonyunknak azon különös kegyelmességét szóval is meg-hálálja, melly Szerént azon Megyebeli Insurgens Nemes Seregnek hadi zászló-jára, Mélt. Gróf *Schmidegh Tamás* Úr Ő Nagysága közben járása mellett, egy igen ekesen és gazdagon arannyal ki varrott pántlikát küldeni méltoztattak.

A' nevezett deputatus Urakat, eleve tett jelentések után a' Fels. Császár a' múlt Szombaton délután előtt 11 órakor, Császárné Ő Felsege pedig ugyan azon napon 12 órakor, botsátották magok eleibe magános audientiára, 's mind ketten különös nagy kegyelmességgel fogadták őket. Ezen alkalmatossággal bé-nyújtották a' Fels. Császárnénak a' nevezett deputatus Urak Német által fordításban azon Tóldaléket, mellyet mi is közleni fogunk Erd. Olvasóinkal a' jövő kedden.

Hadi és Békességes Környülállások.

Hoche Generális hadi ministerségre emeltetvén, az egyesült *Sámbrei* és *Máási* armadiának kormányat is a' felső Rénusi ármádia Fő Vezérére *Moreau* Generálisra bizta a' Párisi Directorium. Ezzel valamelly conferentiat tartott *Károly* Kir. Fő Hertzeg *Moguntiában*.

Generális *Lefevre* magához hivatván *Julius* 22-ik napján a' *Wetzlári* Előjárókat, világosan ki mondotta előttök, hogy ő az alatta lévő corpussal, a' közönséges békességnek tökéletességre való meneteléig, azon környéken fogna maradni, és azért hivatta őket magához, hogy velek együtt tanátskozhasson a' Fr. seregeknek el helyheztetésekről. — Az ő, és még két Generálisnak a' fő kvártélyá *Höchstben* vagyon.

A' *Biponti* hertzégnek lakosai nagy reménysegben vagynak az eránt, hogy minden órán meg szabadulnak azon Frantzia seregektől, a' mellyek ekkorig közöttök lévén, nagy terhekre vóltanak. Mondják; hogy már parantsolatot is vettek vólna az el marsirozásra. — Jul. 18 ik

napján a' *Saargueminei* mezőn lévő Frantzia nagy magazinum három helyen meg gyújtatván a' földig égett. — Jul. 19 ik napján a' *Championet* divisionalis Generális corpusánál lévő lovas artilléria *Wetzlaron* marsirozott kereftül.

A' *Hannóverai* közönséges levelek meg tzáfollyák azt a' hirt, melly az északi Német Ország, nevezetessen a' *Hannóverai* V. Fejedelemség, *Bréma* és *Hamburg* demarcationalis linéájának Frantziák által lett által hagásáról támadott, és sok újság levelek által ki is hirdettetett. Egyfzersmind arról is tanubizonyságot tesznek, hogy a' Frantzia fő kórmányozó fzek egy pontban sem kíván azon neutralitástól el lépni, a' mellyet Német Ország északi részének Statussaival és Rendjeivel két esztendőkkel ennekelötte kötött.

Azt a' költeményt is meg tzáfollyák a' fent nevezett *Hannóverai* levek, melly a' *Prussziai* és *Hannóverai* demarcationalis seregeknek újabbi mozgásaikról, és Frantziák ellen való menetelekről ki terjesztetett vala. Sőt inkább a' leg szebb harmoniában lenni mondattatnak a' Német seregek a' Frantzia katonasággal, úgy hogy gyakorta együvé menvén, vigan eszek és isznak egymással.

A' *Lotharingiában* lévő Fr. truppok közt, a' mellyek a' mint írják, egynéhány hólnaptól fogva semmi zsoldot nem kaptak, nagy békételenség támadott, melly miatt a' *Métzi* és a' *Longvii* várakba küldettek őrizetre. — *Namur* környéken igen rosszul bántak a' föld népével a' *Sámbrei* és *Máási* armádiától vissza tert seregek, mellyeknek meg zabolázására magok a' tisztek is elégtelenek voltak.

A' *Stiriában*, *Karintiában* és *Karnioliában* lévő Cs. Kir. seregek szüntelen való mozgásban vagynak, hol előre, hol hátra marsirozván a' *Velentzei* tartományok felé, mellyeknek jövődöbeli sorsa még sins egészlen meg határozatva.

B. *Mack* Cs. Kir. Feldmarsal-Lajtinánt Jul. 28-ik napján *Lajbachba* váratott, a' hová harmad

nappal annakelőtte meg is érkezett az ő tábori bútorja. — Jul. 28 ikán 785 ember marsirozott oda bé *Preisz* gyalog regementjéből, 30 ik napján 476 ember a' *Huféból*, August. 1-ső napján 819 a' *Kolorado Wentzeléből*.

Marquis *Galló* és Gr. *Meerfeld*, a' kik egy-néhány napokig *Bétsbe* múlattak, ismét vissza tértek *Udinebe*, a' hol t. i. a' *Montebellói* Congressus fog folytatatni, melly *Mantua* miatt egynéhány napig félbe szakadott. Ennek jövődöbeli állapotjáról még most semmi bizonyost írni nem tudunk, bizonytalan hirekkel pedig sem a' papirost tölteni, sem *Érdemes* Olvasóinkat ketségteini nem akarjuk.

Olasz Ország.

A' *Toskánai* Fő Hertzeg és *Bonaparte* fő vezér igen sűrűn leveleznek egymással, de miért, miért nem, mélységes titokban tartatik. Julius 6-ik napján *Chabot* Frantzia Generális 20 huzárral menvén *Florentziába*, huzárjai a' várason kívül maradtak, maga pedig abba bé menvén, egynéhány napon hosszas conferentiát tartott a' Nagy Hertzeggel. Sokan úgy gondolkoznak, hogy a' *Luckai* Respublika Toskanával fogna öszve kapcsoltatni, mellyért a' Nagy Hertzeg a' *Génuai* földön lévő örökségeit ezen Respublikának által engedti. Mások ismét más gondolatokkal fárasztják elmeiket, mintha ő reájok vólna Európa jövődöbeli sorsának meghatározása bizattatva.

Néhány Olasz Országi magános levelek azt hirdetik, hogy véletlenül két Frantzia Commissariust küldött vólna a' Directorium *Majlandba* a' *Bonaparte* politikai és hadi tetteinek meg. vizsgálására, a' ki mindent maga tetteise szerént mivelt, és csak akkor adott azokról hirt a' Directoriumnak, mikor magának tettzet, és mikor már el is végzette, a' mihez fogott. Ezzel ellenkező hangon beszélnek a' *Párisi* levelek, és azt állatják, hogy mind a' Tanátsok, mind a' Directorium tökéletes bizodalommal és meg.elégedéssel vagy.

nak *Bonaparte* eránt, és hogy leg kisebb gyanú sem származott benne ellene. — A' *Redacteur* nevű *Párisi* officialis újság egy levelet közlött a' Publikummal, mellyből világos, hogy a' *Directorium* igen jó indulattal viseltetik a' sokszor nevezett fő vezér eránt: „A' *Directorium*, így szól azon levél, kötelesnek tartja magát polgár *Generális*, azon hasznos szolgálatjait, mellyeket *Olasz Országba* lett menetelétől fogva mutatott a' *Frantzia Respublika* eránt, közönségesen ki jelenteni. Ahozképest valamit a' politika és hadi dolgokra nézve *Olasz Országban*, kivált a' *Velentzei* és *Génuai Respublikákra* nézve mivel, mind azt, jóva haggya, ditsiri és magasztallya.” *Carnot Előülő.*

Nagyon szembe tűnő dolognak lenni láttatik a' *Bonóniai* lakosok előtt, hogy *Bonaparte* fő vezér ki-hirdettetett jelentésében arra serkengeti a' *Frantzia* armádiát, hogyha a' szükség úgy kívánná, segítségére legyen maga hazájának, és erős lépésekkel menne oda vissza.

A' *Velentzei* kereskedők keservesen panaszkodnak kereskedéseknek meg-tsökkenése miatt, és a' tehetősebb házak öszve szedett pénzeikkel hazájokból ki-költözvén más tsendesebb tartományokban kívánnak le-telepedni. — A' *Nuranói* szigetben lévő tükör fábrikák is veszedelemben forognak, a' *Velentzei Dalmatiának* el-vesztése miatt, a' honnan t. i. vették ennekelötte tüzi fájakat. Egy szóval, épen oljy forma sorsra jutott most *Velentze* városa, mint *Frantzia Országban*, *Lyon*, *Toulon*, *Marsilia*, 's más nevezetes vásasok, a' mellyekben a' *Frantzia* revolutiónak kezdetétől fogva tsak nem egézlén meg-szünvén a' fábrikák és kereskedések, sok ezer ember el-vesztette a' maga kenyerét.

Battaglia *Velentzei* Ex-Provediteur, a' ki azzal vádoltatott vala, hogy ő ingerlette volna fel a' *Frantziák* ellen a' *Velentzei* tartományokat, és ő lett volna azon proclamatiónak a' szerzője, a' mellyről a' *Velentzei* revolutiónak kezdetében a' *Magyar Kurir* is emlékezett, most igen nagy ked-

vességben vagyon *Bonaparte* fő vezérnél. Nem régiben illyeten foglalatú levelet irt ez amannak: „Uram! nagy örömmel vettem az Úrnak hozzám küldött utolsó levelét. Mihelyt azon gyalázatos proclamatiónak a' végén az Úr nevét szemleltem, mindjárt észre vettem irigyeiek és ellenségeinek fortélyokat. Az Úr karakterjének egyenessége, fel-tételeinek igazságos volta, és az a' valóságos Filozofia, a' mellyet én kigyelmedben tapasztaltam azon idő alatt, a' mellyben hazafiainak egy része maga dolgait kigyelmedre bizta, just szerettek magoknak az én általam való betsültetésre. Szerentésnek tartom magamat, ha az Úr ez által vizsgálatat találhat magának azon sok vizontagságai közt, a' mellyeket mostan szenvedni kellett. Bizonyossá lehet az Úr a' felől, hogy én minden környülállásokban alkalmatosságot fogok keresni az Úr megvizsgáltatására 's. a' t. Vég-tére magához hívta *Majlandba* mint a' *Velentzei* Respublikának tellyes hatalmú követjét, hogy vele együtt foglalatoskodhassék ezen Köz-Társaság jövődöbeli sorsának organisatiójában. El is ment a' nevezett *Battaglia Bonaparte* fő vezérhez, és minekutánna egynéhány napokig vele együtt tanátskozott volna, egy kurirt küldött *Velentzébe*, a' kinél lévő irások rendkívül való és hosszas conferentiára való alkalmatosságot szolgáltattak a' municipalitásnak. Nagy reménységben vagynak az eránt a' *Velentzebeliek*, hogy *Battaglia* közbenjárása által ők is jobb lábra fognak állitatni, mint vóltak ennekelötte, és hogy azon akadályokat, a' mellyek az ő sorsokat eddig nehezitettek, a' leg jobb móddal el fogja *Bonaparte* fő vezér igazítani.

Helvétzia.

A' *Bonaparte* fő vezérnek azon kivanságára, melly szerént 25 vagy 30 ezer embert akar a' *Wallesiai* földön Frantzia Országba által küldeni, a' voksoknak többsége szerént azt végzették a' *Helvétziai* Kantonok, hogy a' Respublika tetemes kára nélkül lehetetlen volna azt megengedni. —

Következésképen azt felelték *Bonaparte* fő vezérnek, hogy ők szorossan meg akarják a' magok neutralitasát tartani, és egy atallyában meg nem engedhetik azon Frantzia seregnek a' *Helvétziai* földön való által marsirozását. Egyebekben pedig, a' mellyek a' nemzeti törvényekkel, és az ő Constitutióikkal meg egyeznek, valamint eddig, úgy ennekutánna is meg fogják bizonyítani, hogy ők nem szines, hanem valóságos barátjai és szives szomszédjai légyenek a' Frantzia Respublikának. Egyszersmind a' *Párisi* Directoriumhoz is egy promemoriát küldött a' *Tigurumi* Kanton, a' több szövetséges Kantonoknak képében, mellyben a' Respublikának e' tárgyra nézve tett végzését igazságosnak lenni meg mutattya, 's magát mindenekben barátságos szolgálatajára kötelezi.

Frantzia Ország.

A' Frantzia Ministeriumban történt változáson sokan bámúlnak, sokan pedig bosszonkodnak. *Trugvet* tengeri, és *Lacroix* külső dolgokra ügyelő ministereknek hivataljoktól lett meg folytatások a' Publicumnak is tétzeni láttatik; ellenben *Cochot*, *Petiet* és *Benezek* Ministereket mindenek fájlallyák, és *Barthelemy*, 's *Carnot* Directorok köröm szakadásokig abban munkálódtak, hogy e' hármat hivataljaikban meg tarthassak; de ellenek lévén a' több Directorok, semmit sem bóldogúlhattak fel tételekben; mellyre nézve az ellen való protestatiójjokat a' Protokollumba fel irratták, és a' hivataljaiktól meg folytatott ministereket látogatásokkal meg is tisztelték; sőt a' mint a' *Párisi* levelek hirlelik a' Directorium Előülője *Carnot* nem is subscribalta az ezeknek el botsátatásokról hozatott decretumot. — Ezen ministeriumban történt változásról így szóllott az 500-ak gyűllésében *Camille Jordan*: Ebben a' veszedelmes időben, úgymond, a' mellyben újabb erőt venni, és egész mozgásban lenni láttatnak a' Constitutióinak titkos ellenségei, folytatik meg a' Politzia Minister a' maga hivataljától, a' ki elegendő probáját mu-

tatta a' maga fáradhatatlan vigyázóságának, 's hazafiúi buzgoságának, és a' ki minden szegét lyukát esmérte a' haza árulóknak. El hiszem, hogy a' Directorium jó végből mivelte, de olly embereknek ingerlésére, a' kik ellenségei lévén a' jó rendnek, újabb nyughatatlanságot akarnak indítani. —

Néhai *Egalité Filep* (Orléánsi Hertzeg) testvér huga is *Louisa Matildis* vissza tétetett ösi örökségeinek birtokába, mellyen mind ő maga, a' ki sok nyomorúságot szenvedett a' revolutio alatt, mind az ő szives barátjai különösen örvendenek.

A' Directorium is meg-inneplette Julius 14 ik napját, a' mellyen t. i. 1789-ik esztendőben a' Status foglyok tömlötze, az úgy nevezett *Bastille* lerontatott, és a' Frantzia revolutio elkezdődött. Az 500-ak gyűllésében igen hathatos óratiót mondott *Jean de Bry* nemzeti képviselő azon napról, kinek javaslására azt végzette az 500-ak Tanátsa, hogy azok a' polgárok, a' kik 1789-ben, Jul. 14-kén, a' *Bastillára* elsőben rohantak, igen érdemesekké tették magokat az emberi nemzet, 's nevezetesen Frantzia Ország eránt.

Lajos Ferentz Xavier Saxoniai Hertzeg, III. *Augustus* Lengyel Királynak első szülött fia azt kívánta a' Jul. 16 ik napján tartatott 500-ak gyűllésében, hogy az ő Frantzia Országban lévő jószággai szabaditassanak fel a' sequestrum alól. Kérésének meg-visgáltatása egy különös Commiszióra bízott.

Az 500 ak Tanátsanak Jul. 14 ik napján tartatott gyűllésében, a' polgári hitet le nem tett papokra nézve, hosszas lárma és vételkedés után, a' következő végzések hozattattak a' voksnak többsége szerént:

1) Azok a' törvények, a' mellyek az engedetlen és polgári hitet le tenni nem akaró papokat számkivetésbe, vagy tömlötzre, vagy más büntetés nemeire méltóknak lenni itilték, töröltessenek-el.

2) Hasonlóképen azok a' törvények is, a' mellyek a' számkivetett papokat az Emigransokkal egy karba helyhezgették.

3) Azok, a' kik azon törvények által megkárosítottak, avagy betstelenekké tétettek, minden Frantzia polgári jussokkal birhatnak, ha a' Constitutió által meghatározott feltételek szerint élni fognak.

Kosciusko Lengyel Ex-Generálisnak, a' ki *Amérika* felé való utazásában egy Frantzia rabló hajó által hajójával együtt el-fogattatott, és a' *Nantesi* kikötő helybe vitetett, egy igen betses kardot küldött a' Párisi constitutionalis klub. — Egész Frantzia Ország nagy tisztelettel viseltetik ezen szerentsétlen hadi vezér eránt.

Nagy Britannia.

A' miólta a' *Lillei* békességes Congressus elkezdődött, azólta a' két Nemzet közt való kereskedés is lábra állott, és valamint az Anglnsok Frantzia Országba, úgy a' Frantziák is Angliába sok féle portekákkal meg terhelt hajókat küldöttek. Tehát ebből is meg tettzik, hogy mind a' két nemzetnek nagy bizodalma vagyon a' békességes alkudozásnak szerentsés ki-meneteléhez.

Még is mindazáltal Jul. 6-ikán újokban azt kívánta az Angliai Király a' Parlamentomokhoz küldött jelentéseiben; hogy ezeknek tovább is gondjok legyen a' had folytatására, 's egyéb vegekre meg kívántató költségeknak ki szerzésére. Kiváltkepen ajánlotta a' *Portugalliai* Királynénak, mint igen hiv és álhatatos szövetségesének segedelmére szükséges subsidiumnak meghatározatását. A' következett napon, u. m. Juliusnak 7-ikén ki is tálalta *Pitth* Minister (a' kit minden közönséges levelek, 's ezek után a' Magy. Kurir is megfoztottak ministeri hivataljától) az alsó Parlamentum előtt ezen esztendőbeli 4-ik *Budgéjet*, az az, finantialis költségeit, és azt kívánta, hogy ismét fél millió font sterlinget vennének költsön

fel. — Ezen summából, ha tovább is folytatódna a' háború, 200,000 font sterlinget rendelt a' *Portugalliai* udvar számára. Egyfzersmind arról is tudósította az alsó Parlamentumot, hogy a' költségek kevesítése vegett *Amérikában* egy Corpus el fog a' hadi szolgálatból botsáttatni, sőt a' *Condé* Hertzeg corpusának zsóldban való tartására sem vólna többé szükség. — Több rendkívül való költségekről is tett *Pitt* Minister az alsó Parlamentumban emlékezetet, a' mellyekre meg kívantató summát minden nehezség nélkül meg nyert ő, sem *Fox*, sem más antiministerialis tagok jelen nem léven a' gyűlésben.

Egy *Londoni* közönséges levél 6000-re teszi azoknak a' kereskedő hajóknak számát, a' melyeket 1793-ik esztendőből fogva, e' folyó esztendőnek első napjáig a' Frantziák a' Brittusoktól el rablottak, a' mellyeken vólt portékáknak, és *Indiai* terméseknek az arra 60 millió font sterlingre betsültetik.

A' pártos flották processusának még most sints vége, még most is hol halálra, hol másféle büntetésre szententziáztatnak a' pártosságban részesült hajós legények. — A' *Plymouthi* flottánál három közülök agyon lövetett. Mind a' három szembékötve terdeplett a' maga koporsájára. Ketteje mingyárt az első lövésre le-düllött, a' harmadikat 16 lövés közt egyetlen egy golyóbis sem találván, maga pajtása úgy föbe lötte, hogy mindjárt ki ugrott belőle a' lélek.

Generális *Attorney* azt javasolta a' Jul. 7-ik napján tartatott parlamentalis gyűlésben, hogy a' törvénytelen esküvés el-távoztatására szükség vólna törvényt hozni. „Tudva vagyon, *úgymond* ő, hogy a' Királyi flottákon történt öszve esküvés nagyon meg-erössödött az által, hogy a' pártosságnak fejei esküvés, és az evangyeliom tsokolása által kötelezték tzimborás társaikat gonosz fel tétéleiknek végbe vitelére. A' *Plymouthi* pártos flottán lévő hajós legények nagy áhétatossággal isokolgatták azon bibliát, a' melly egy

mogas pazzithantból tsinált dombra vala helyheztetve, mivel ezen szent könyv tsokolásában helyhezteti az Anglus köz nép az esküvésnek valóságát 's. a' t. Annakokáért igen kemény büntetés alá kellene az olly embert ennekutánn vetni, a' ki törvénytelen dologra, 's hamisan meg esküdne. *Pitt* Minister egy értelemben vólt vele, és szükségesnek tartotta, hogy az ezen dologról szóló törvény mellé keményebb büntetés ragasztassék, mint ennekelőtte.

A' *Lillei* Congressusból a' második kurirt is el küldötte *Lord Malmesbury* Londonba, a' ki által azt írta a' ministeriumnak, hogy azon békességes projectumot, a' mellyet ő a' Frantzia követségnek által adott, ez a' *Párisi* Directoriumhoz küldötte; hogy a' Frantzia kórmányszéknek mostani kívánsága sokkal messzebb terjedt ki, mint akkor, midön ő *Párisba* alkudozott *Delacroix* ministerrel; hogy a' Fr. követek által néki által adatott projectumnak meg vizsgálása után, velek egynéhány órakig való conferentiát tartott; de azt is észre vette, hogy nagy hajlandósága legyen a' Fr. kórmányszéknek a' békesség eszközésére. —

Azon *Bill*, a' mellynek rövid értelme e' vala, hogy mind a' Protestans Dissenterseknek, az az, *Presbyterianusoknak*, *Anapabtistáknak*, és *Nonconformistáknak*, mind a' Catholicusoknak szabad legyen hadi szolgálatba állani, az úgy nevezett *Test* esküvés formájának el mondása nélkül, bé nem vétetett a' Parlamentumok által. A' felső Parlamentumnak előülője *Lord Kenyon* akként nyilatkoztatta ki magát a' sok disputálás után, hogy ő, mint az Angliai Egyháznak tisztelője és barátja voksát nem adhattya azon *Bilre*, a' melly nemtsak a' *Test* esküvés formájával, hanem az Ország Constitutiójának fundamentomos tzikkelyeivel is ellenkezik. — A' *Rochesteri* Püspök nemtsak tóditotta az elsőbbnek beszédjét, hanem nagyon buzogvan tsudálkozni láttatott, hogy a' canicularis napokban egy olly *Bilt* hoz-

zának elő, melly az Angliai Constitutióznak gyámolát az Angliai Egyháznak minden ellenségei ellen való óltalom bastyáját a' *Test-Actat* egészlen le rontani igyekezik. Ő egy átallyában meg nem engedheti, hogy a' *Dissenterek*, a' *Test* esküvés nélkül hadi tisztségekre emeltetessenek. — A' született Katholikusokról ugyan, mondá továbbba a' fent nevezett Püspök, jobb értelemben vagyon; de hogyha ezeknek is meg engedődne, több illy kívánságokra való út nyitatódna nekik, és nemtsak a' választás jussát, hanem a' Parlamentomban való ülést is kívánnák. — A' Protestans *Dissenterek*, úgymond ő, igen veszedelmes emberek, gyakorta tsupán részre való hajlás szine alatt is ellenvetéseket tesznek a' vallás eleibe; ő nem tudhattya ugyan mik légyenek, de azt mik nem légyenek jól tudja. Hallotta, hogy a' *Dissenterek* közt leg nevezetesebbek az *Anabaptistak*, és hogy azoknak különös egyházi kormányok légyen; azért is senkinek meg nem engedheti, hogy a' *Test-Actát* meg sértse 's a' t.

Hertzeg *Norfolk* meg-tzáfolta ezen Praelatust. Az a' melegség, úgymond a' Hertzeg, a' mellyel ez a' pap Úr a' népek egy érdemes rendjét a' Catholicusokat és a' *Dissentereket* meg támadta, valósággal a' canicularis napokhoz illik. Ezek a' jó hazánkfiak kézfek vólnának a' Hazának és a' Királynak hiven szolgálni, de azon törvényeknek keménysége által, a' mellyek a' mi meg-világosodott Századunkhoz épen nem illenek, attól elrekesztetnek. A' mi a' *Dissentereket* illeti, közönségesen tudva vagyon, hogy ők mind a' Királyi Háznak, mind a' Hannoverai Successiónak nagy barátjai légyenek, következésképen illetlen dolog az illetén érdemes embereket, semmire való, ártalmas, és pártos embereknek nevezni. — Hasonló módon szóllott Lord *Sidney* is, ezen meghatározással mindazáltal, hogy azon *Bilnek* bevételeit olly időre kell halasztani, a' mellyben minden parlamentalis tagok jelen léznek, és ezen fontos tárgyát jobban meg-fontolhatták, akkor

teltzik meg-vóltaképen, úgymond ő, melly szük-
séges légyen a' Catholicusoknak és Dissenterseknek
nagyobb szabadságot engedni.

Batáviai Respublika.

A' *Duncan* Anglus Admirálisnak azon pana-
szára, mellyet ő *Winter* Hollandus Admirálishoz,
e' pedig a' *Hágai* Conventhez küldött, illyetén vá-
laszt adott a' nevezett kórmányozó szék: „Hogy
nagyon tsudalkozik *Duncan* Admirálisnak azon
panaszán, és még jobban azon, hogy annak el-
intezése végett ő a' *Hágai* Conventhez folyamo-
dott, holott jól tudja, hogy a' Frantzia és Batá-
viai Respublikák két különböző Statusok légye-
nek, következésképen mind a' kettőnek különös
kormányfője légyen. Azonközben még is el-
nem fogja e' dolgot a' *Hágai* Convent mellőzni,
hanem egyenesen jelentést teszen arról a' *Párisi*
Directoriumnál, az alatt pedig a' *Texeli* kikötő
helybe küldetett Anglus parlamentarialis hajónak ot-
tan kell a' válaszra várakozni. — Ezt a' választ
egy Hollandus parlamentarialis hajó által küldötte
meg *Winter* Admirális *Duncan* Admirálisnak, az
Anglus posta hajó pedig ott marasztatván szoros
vigyázat alatt tartatik, mivel úgy gondolkozik a'
Hágai Convent, hogy azon hajó nem a' Frantziák
által elraboltatott halász hajónak szabadon való
bocsáttatása végett küldetett volna oda, hanem,
hogy a' *Texeli* kikötő helyben lévő, és útra ké-
szülő Hollandiai flottát meg-kémlélhesse. Már
annakelőtte is alkalmatosságot találtak néhány
Anglus tisztek Hollandus hajókon a' *Texeli* kikötő
helybe való titkos bémenetelre.

Minap említettük vala, hogy a' *Friziai* tar-
tománynak mostani kormányfője 700 ezer fo-
rintot kíván az előbbi kormányfőknek tagjaitól,
a' kiket a' tartománybeli kasszának ki-üresítésé-
vel vádol. Ezt ugyan nemcsak helybe nem hagy-
ta, sőt világosan meg-tiltotta a' *Hágai* Nemzeti
Gyűlés; ők mindazáltal arra semmit nem ügyel-
vén azon tagoknak örökségeiket el-adogálni kez-

ettek, hogy az azokból bé-vejendő summából, mind a' múlt esztendei restantziájokat, mind az idei adajokat ki-fizethessék. Ezen dolognak szoros meg vizsgálására egy 5 személyből álló Commissiót küldött a' N. Gyűlés *Leopardiába*.

A' *Texeli* kikötő helyben lévő Batáviai flotta Jul. 14-ik napján parantsolatot kapott az eránt, hogy minden szempillantásban készen tartsa magát, mivel mihelyt a' napnyugoti szél fel-támad, azonnal ki-fog onnan evezni.

Magyar Ország.

Nógrád Vármegyéből Juliusnak 18-ik napján. Tellyességgel nem múlathatom-el, hogy Juliusnak 6-dik napján történt nevezetes dologról ne tudósítsam a' Kurirt. *Sáros Patakon* t. i. a' nevezett napon öfzve lévén gyülekezve mind az Egyházi mind az Uri Renden lévő Reformátusok, Méltos. Consiliarius Vajai *Vay József* Ő Nagysága előülése alatt, Tisztel. *Szöke Ferentz* Ur, mint a' Tiszán innen való Superintendentiának Generális Notariusza, fontos beszéddel eleibe terjesztette a' sokaságnak a' Magyar Országban el kezdődött Superintendentialis hivatalnak kezdetét, folyamatját, nevezetessen a' Tiszán innen lévők fundáltatása idejét, és a' successiót mind a' máig. Ezután meg mondotta azt is, hogy mostani Fő Tiszteletű Superintendens *Szathmári Paksi Abrahám* Ur hofzas, és igen terhes betegsége miatt alkalmatlan lévén hivataljának folytatására, a' Superintendencia köz végezése szerént, *Vicarius Superintendens* választásának napja vagy on, melyre nézve szükség, hogy a' már kéznél lévő vok-sok egy arra rendeltetett deputatio által felszakkasztassanak, és meg számlaltassanak, hogy így a' *Vicarius Püspök* ki-neveztesse.

Ekkor mindjárt el ment a' 8 személyekből álló deputatio egy bizonyos helyre. Mig ez dolgozott, a' Superintendentialis Gyűlésben a' végeztetett, hogy a' Superintendensi jövedelemnek két

harmad része a' beteg ágyban lévő Superintendens Uré, a' harmadik pedig a' Vicariusé légyen; de ez minden kötelességeket fog folytatni, és fáradságának jutalma az is lesz, hogy ha meg halamaz, e' fog succedálni minden válfasztás nélkül.

Vissza jövén a' deputatio, ki kiáltatott Vicarius Superintendensnek Fő Tiszteletü, ez előtt a' S. Pataki Collegiumban Professorságot viselt, Theologiae Doctor *Öri Filep Gábor* Ur, mint a' kire leg több votumok u. m. 368 mentek. Tiszt. *Szöke Ferentz* Úrra pedig 340 Szerentsés valójában ez a' kis Társaság, hogy ilyen Superintendense lehet, a' ki még az idegen vallású emberektől is betsültetik, mind tudományáért, mind emberi szeretetéért, mind sok hasznos munkáiért, mind példás szelidségért. Tégye is ötet az Isten olyanná, a' millyennek reménylik lenni mindenek!

Más dolgot is közlök a' Kurirral, hogy t. i. a' Pataki Examen ditséretesen meg esett Juliusnak 9. 10. 11 és 12-ik napjain, és méltán örülhettek mindenek az ifjúságnak példás előmenetelén is; de a' Professor Uraknak szorgalmatosságán is. A' következő tudományokból vólt a' specimen. Az első napon Revelata és Naturális Theologiából, a' 2-dikon a' Hazai törvényből, és Politikából, a' 3-dikon a' természeti törvényből, Statistikából, Universalis Historiából, természeti Historiából, Paedagogiából; a' 4-dikén Physikából. A' felsőbb Classisokban lévő Professorok specimen adtak Algebrából, Geometriából, Physikából, és Architecturából, a' szokott tudományokon kívül, még pedig olly tökéletesen, hogy többet kívánni nem lehetett tőlök. A' két elsőbb nemzeti magyar iskola is tudott sokat, mind a' természeti Historiából, mind a' számlálás mesterségéből.

Tudósítás.

Mostani kéntelen való nyugodalmom, a' melyet a' közönséges felülés okozott, kedvezett nekem annyiban, hogy apró irásaimat rendbe szedjem, 's tehetségemhez képest kellőbb színbe öl-

töztessenem. A' melly pepetselést, már némelley részén meg is ejtvén, bátorkodom azokat, a' megígért *Nyájas Múza* név alatt közre botsátani. A' kiknek olvasásához vólt szerentséje az én Diétai Múzsámnak, azok formálhattak magoknak némimű képzetet az én moralis versezetim felől, a' mellyekben mostanság már leg inkább koptatom író tollamat, 's élesitem az elzemet. A' böltsekedésből sok tárgyakat vettem fel magamnak, az embernek, a' természetnek, és az erkköltsöknek tudományából; de a' mellyeket, minthogy talám az olvasó közönségnek al része előtt nem olly édesek és kapósok lennének, érettebb időkre hagyom. Ez, a' mit most ki adok, nyájasság, tréfa, gyenge érzések, 's kedveltető festések, dallok 's t. a' féle. Elő-fizetésre nem botsátom, mert azzal gyakran meg járja vagy a' kiadó, vagy a' meg-vévő; tsak azt kérem minden rendű Érd. Hazámfiaitól, hogy a' kiknek a' munkát meg szerezni tetstzik, tsupán a' felől való szándékjokat méltóztassák tudtomra adni, hogy előre meg-érthessem, millyen számmal nyomtattassam a' *Nyájas Múza* példáját. Formája, betűje, papirossa, 's egész alkalmaztatása olyan lesz, mint a' Diétai Múzsá-nak. Arkusa lesz 12 's e' tetzi az 1 Darabot. Arra, az író papiroson valónak 30 kr., a' nyomtató papiroson valónak 24 kr.; de a' Subscribenseknek, vagy magok Érd. nevét előre jelentő Uraknak 3 krajtzárral óltsóbban fog adódni. A' neveket fel-küldő Uraknak fáradságokért pedig, minden tizedik fog adódni: mint szintén a' Diétai Múzsáért praenumerált (Titt.) Uraknak ingyen. A' Subscriptio vagy bé-jelentés akármelley városban is meg-tétethetik az oda való Érd. Könyváros, K. kötő, és K. nyomtató Uraknál; nem külömben a' Poésisnek és szép Tudományoknak minden helyen lévő Érd. Professori és Tanítóinál, a' kiknek, mint vélem ugyan egy műbe dolgozó Hazámfiainak, az egész Olvasó Magyar Közönséggel együtt, barátjok vagyok és tífztelők.

Komáromban Julius 28 ik napján 1797.

Csokonai V. Mihály.